

Bába, K. - Kovács, Gy.:

Adatok a Királyhágó környéke, a révi szurdokvölgy és a Tordai hasadék Mollusca-Faunájához /Román Szocialista Köztársaság/ - Angaben zur Molluskenfauna der Umgebung von Királyhágó, des Klammtales von Rév und der Tordaier Schlucht /Rumänische Sozialistische Republik/

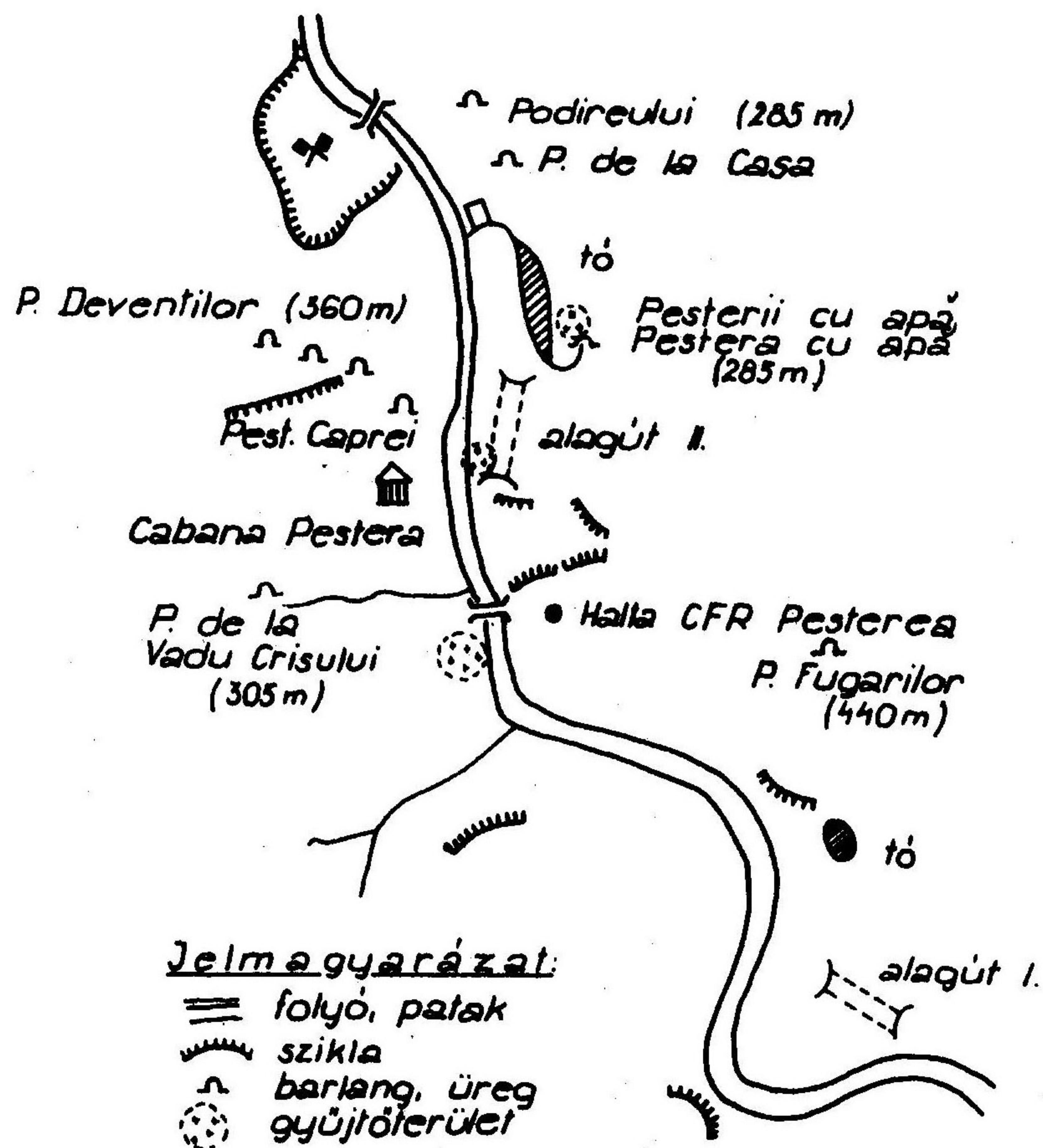
A Magyar Alföld malakofaunisztiikai vizsgálata során a Mollusca-fajok elterjedésének kapcsolatait kutattuk a szomszédos Román Szocialista Köztársaságban a Kőrösek gyűjtőterületén.

A vizsgálatokat 1972 szeptemberében és 1974 augusztusában végeztük állami tanulmányi ut keretében. A gyűjtések részben egygyeléssel, részben kvadrátmódszerrel történtek. A talált fajokról listát készítettünk, a gyűjtőterületeket arab számokkal jelöltük, ezen belül a biotópokat nagy betűkkel. A révi szurdokvölgy Mollusca-faunáját korábban Rotarides Mihály /1942/, a Tordai hasadékét Alexandru V. Grossu és Rotarides Mihály vizsgálták, a tőlük származó fajokat, melyeket mi nem találtunk meg, az illető gyűjtőterület A./ oszlopában zárójelbe tett kereszttel tüntettük fel /1.meléklektet!/.

Gyűjtőhelyek és jellemzésük

A Román Szocialista Köztársaság területén három helyen gyűjtöttünk: 1./ Királyhágón /Bucea/ az étterem mellett húzódó árok magaspartján, fás-bokros részeken mintegy 100 m tengerszint feletti magasságban,

2./ a révi szurdikvölgyben /Vădu Crisului/, melyet térképvázlaton is feltüntettünk. Ez a terület a Réz és Királyerdő hegységek /Muntii Plopișului és Muntii Pădurea Craiului/ találkozásánál fekszik. Jurakori malmi mész-kőből épül fel. A szurdokvölgyben számos kisebb barlang,

A révi szurdokvölgy - Das Klammtal von Rév Vadu Grisului

üreg található gyakran vizfolyásokkal, melyek a Sebes Körösbe /Crisul Repede/ ömlenek. A Rév /Vadu Crisului/ és Vársonkolyos /Suncuius/ községek közötti völgyszakaszon több biotópból gyűjtöttünk, így: A./ sziklarepedések között és sziklák alján, B./ patakok és folyók partján, C./ a Pestera cu apă /285 m/ nevű sziklaüregben és D./ a Cabana Pestera körüli "Fragmetum transsylvanicum biharicum Soó" bükkös erdőben. Az utóbbi helyen 10 db $25 \times 25 \text{ cm}^2$ -es kvadrátból származik a gyűjtés anyaga /l.mellékletet!/.

3./ a Tordai hasadék /Cheile Turzii/ biotópjait a következő képpen osztottuk fel : A./ sziklapárkányokon és sziklák között felgyülemlett humuszban a "Seslerietum rigidae praebiharicum Zólyomi" társulásban gyűj-

tött fajok, B./ folyóparti vegyes erdőben és végül C./ a szárazabb, füves lejtőkön talált puhatestűek.

A három gyűjtőterületről előkerült fajokat a mellékelt táblázat szemlélteti a gyűjtőterületenként felsorolt biotópoknak megfelelően.

A talált fajok és mennyiségi viszonyaik

Gyűjtéseink során 54 faj 2659 egyede került elő. A fajlistára nem vettük fel azokat az irodalom által korábban említett fajokat, melyek nomenklaturája megváltozott, vagy kétséges előfordulásuk. Igy a Truncatellina costulata alpesi és a Chondrina avenacea nyugat-europai elterjedésű fajokat. Mindkettőt a Tordai hasadékból jeleztek. A Pupilla bigranata synonim a Pupilla muscorummal. Pintér László anatómiai vizsgálatai alapján az Aegopinella nitens sem szerepel fajlistánkon. A révi szurdokvölgyből és a Tordai hasadékból előkerült Aegopinella-egyedek ugyanis Aegopinella minornak bizonyultak.

Az egyes gyűjtőhelyeken a következő fajok érdemelnek figyelmet:

a királyhágói étterem környékén talált Pseudalinda fallax és Pseudalinda stabilis új irodalmi adat. A gyűjtés során a legnagyobb példányszámban ez a két faj került elő /21 illetve 15 db/.

A révi szurdokvölgy legérdekesebb lelete a 285 m tengerszint feletti magasságban lévő Pestera cu apă szobányi nagyságú sziklaüreg patakjából előkerült két Paladilhia-példány volt. Az egyik azonosítható a Paladilhia transsylvania-val, a másik inkább a Paladilhia leruthi-hoz hasonlit. Összehasonlitó anyag hiány faji hovatartozása egyenlőre nem állapítható meg. minden esetre feltűnő az egymás mellett előkerült, egymáshoz nem hasonlitó egyedek jelenléte. A révi szurdokból nem került elő a Carychium minimum, Acanthinula aculeata és a Nesovitrea hammonis, melyek előfordulását egyébként az irodalom jelzi. Érdekes az Acicula perpusilla előfordulása is. Ezt a fajt eddig csak a Herkulesfürdő /Băile Herculane/ melletti Domogledről a Bánátból

ismerték. Érdekes továbbá a Daudebardia kimakowiczi jelentése is. Az itt előkerült 36 fajból a sziklapárkányokon a Granaria frumentum, a Strigileuca cana és a Helicigona faustina mutatkozott a gyűjtések során dominánsnak. A bükkös erdőtársulásban a Ruthenica filograna ér el egyedül 70 %-os konstanciát, mellette a Vitrina pellucida és a Trichia hispida az erdő domináns elemei. A vasuti létesítmények kőfalain a Granaria frumentum került elő nagyobb példányszámban. A Tordai hasadék Mollusca-faunájára vonatkozóan található a legtöbb irodalmi utalás, így faunája a legjobban ismert. Rotarides Mihály és Alexandru V.Grossu által jelzett fajok közül 11 nem került elő. Ezzel szemben több fajt találtunk, melyek korábban itt nem fordultak elő. Ezek a következők: Acicula perpusilla, Truncatellina claustrals, Orcula doliolum, Punctum pygmaeum, Vitrea diaphana, Euconulus fulvus, Cochlodina orthostoma, Laciniaria biplicata, Pseudalinda elata és a Pseudalinda stabilis, Hygromia transsylvanica, Euomphalia strigella. A felsorolt fajok közül elsősorban az Acicula perpusilla, Pseudalinda elata és a Pseudalinda stabilis előfordulása említésre méltó. Ezeknek a fajoknak az előfordulásáról eddig ugyanis a Tordai hasadék Környékéről nem volt adat. Itt is, mint a révi szurdokban, az egyes biotópok eltérő dominánsokkal rendelkeznek. A sziklapárkányokon - hasonlóan Révhez - a Granaria frumentum és a Helicigona faustina uralkodik, de megjelenik domináns elemként a Laciniaria biplicata és a Ruthenica filograna is. A folyómenti vegyes erdőben /fűz, éger/ a Vitrina pellucida, Vallonia pulchella, Bradybaena fruticum és a Clausilia dubia a dominánsok, a szárazabb füves lejtőkön a Chondrina ciliata, Pyramidula rupestris és a Ruthenica filograna fajok élnek a legnagyobb számban.

A révi szurdokvölgy és a Tordai hasadék Molluscafáunáját összehasonlitva 21 közös fajt lehet kimutatni, ha az irodalmi adatokat is figyelembe vesszük. Mindkét gyűj-

tőhely sziklagyepeinek Mollusca-faunája között mutatkozik meg a domináns elemek tekintetében a legnagyobb hasonlóság. A Tordai hasadék faunája elsősorban magasabb nedvességi igényű fajokban gazdagabb. A két terület különböző fajai között azonban keveset lehet olyat találni, amely rendszeres gyűjtőmunka nyomán minden területen ne kerülhetne elő. A differenciáló fajok közé kell sorolnunk a révi szurdokvölgy Daudebardia kimakowiczi, Laciniaria plicata biharica, Helicigona banatica fajait, mig a Tordai hasadékban a Mastus bielzi, Spelaeodiscus triaria trinodis és a Phenacolimax annularis fajokat.

Melléklet a gyűjtött fajokról-

Anexa speciilor adunate -

Beilage von den gesammelten Arten:

Eiotópok - Bitopi - Bitopen	Gyűjtőhelyek - Teritorii de culegere - Sammelorten					1			2			3		
	A	B	C	D	E	A	B	C	A	B	C	A	B	C
1. <i>Palaeolimnia transylvanica</i>				+										
2. <i>Acicula perpusilla</i>	+										+			
3. <i>Carychium minirum</i>	(+)													
4. <i>Carychium tridentatum</i>	+	+												
5. <i>Cochlicopa lubrica</i>	+													
6. <i>Pyramidula rupestris</i>	+										+	+		
7. <i>Columella edentula</i>	+													
8. <i>Truncatellina cylindrica</i>	+										+	+		
9. <i>Truncatellina claustralidis</i>												+		
10. <i>Vertigo pusilla</i>												+		
11. <i>Vertigo antivertigo</i>											(+)			
12. <i>Vertigo pygmaea</i>											(+)			
13. <i>Vertigo substriata</i>											(+)			
14. <i>Orcula doliolum</i>	+	+									+	+		
15. <i>Granaria frumentum</i>	+			+	+						+	+	+	
16. <i>Chondrina clienta</i>	+			+							+			
17. <i>Pupilla muscorum</i>											(+)			
18. <i>Pupilla sterri</i>											(+)			

Biotópok - Bitopi - Biotopen	1					2			3		
	A	B	C	D	E	A	B	C	A	B	C
19. <i>Pupilla triplicata</i>									+		
20. <i>Vallonia pulchella</i>	+								+	+	+
21. <i>Vallonia costata</i>									+	+	+
22. <i>Acanthinula aculeata</i>				(+)							
23. <i>Spelaeodiscus triaria trinodis</i>									+	+	
24. <i>Chondrula tridens eximia</i>									+		
25. <i>Mastus bielzi</i>									+	+	
26. <i>Ena obscura</i>		+							+		
27. <i>Punctum pygmaeum</i>		+							+		
28. <i>Discus perspectivus</i>								(+)			
29. <i>Vitrina pellucida</i>	+	+			+				+	+	+
30. <i>Vitrina</i> sp.									+		
31. <i>Phenacolimax annularis</i>									+	+	
32. <i>Vitreola transylvanica</i>		+									
33. <i>Vitreola diaphana</i>						+			+		+
34. <i>Nesovitreola hammonis</i>				(+)							
35. <i>Aegopinella pura</i>		+									
36. <i>Aegopinella minor</i>		+			+	+			+	+	
37. <i>Oxychilus depressus</i>		+			+					(+)	
38. <i>Oxychilus glaber</i>		+									
39. <i>Daudebardia jickelii</i>										(+)	
40. <i>Daudebardia kimakowiczi</i>		+									
41. <i>Euconulus fulvus</i>										+	
42. <i>Alopia bielzi tenuis</i>									+	+	
43. <i>Cochlodina laminata</i>	+	+							+		
44. <i>Cochlodina transylvanica</i>									+	+	
45. <i>Cochlodina orthostoma</i>										+	
46. <i>Clausilia dubia</i>						+					
<i>Clausilia dubia gratiosa</i>										+	
47. <i>Laciniaria plicata</i>										+	
<i>Laciniaria plicata biharica</i>						+					
48. <i>Laciniaria biplicata</i>	+	+							+		
49. <i>Strigiflueca cana</i>					+						

Biotópok - Bitopi - Bitopen	1					2			3		
	A	B	C	D	E	A	B	C	A	B	C
50. <i>Bulgarica vetusta</i>		+									
51. <i>Pseudalinda fallax</i>	+								+		
52. <i>Pseudalinda elata</i>									+		
53. <i>Pseudalinda stabilis</i>	+									+	
54. <i>Ruthenica filograna</i>									+		
<i>Ruthenica filograna transylvanica</i>			+	+							
55. <i>Bradybaena fruticum</i>		+	+							+	
56. <i>Helicopsis cereoflava</i>									(+)		
57. <i>Hygromia transylvanica</i>	+	+							+	+	
58. <i>Trichia sericea</i>		+							+		
59. <i>Trichia hispida</i>		+		+					(+)		
60. <i>Trichia bielzi</i>			+							+	
61. <i>Euomphalia strigella</i>	+	+		+					+	+	+
62. <i>Helicigona faustina</i>		+									
63. <i>Helicigona faustina associata</i>									+	+	
63. <i>Helicigona banatica</i>		+		+							
64. <i>Cepaea vindobonensis</i>		+									
65. <i>Helix pomatia</i>		+		+						+	
66. <i>Helix lutescens</i>									(+)		

Irodalom: Rötrides, M./1940/: Erdély csigafaunájának állatföldrajzi érdekkességei ä Tiergeographische Charakterzüge der Schneckenfauna Siebenbürgens. Állatt.Közl.38: 92-112. - Rötrides, M. /1942/: Malakofaunistische Angaben aus Siebenbürgen und aus dem Mecsek-Gebirge, mit besonderer Berücksichtigung der Clausiliiden. Frgm;Faun.Hung. Tom.V., fasc.l. - Rötrides, M. /1943/: Eine neue Paladilhiopsis-Art /Gastr. Prosobr./ aus einer siebenbürgischen Höle, nebst einer Bestimmungstabelle der ungarischen Paladilhiopsis-Arten.Frgm. Faun. Hung.Tom.VI., fasc.l. - Soós, L. /1943/: A Kárpát-medence Mollusca-faunája, Budapest. - Grossu, A.V. /1955/: Fauna Republici Populare Romine. Mollusca.Vol.III.fasc.l.

Gastropoda-Pulmonata, Bucuresti. - Grossu, A.V. /1956/: Fauna Republicii Populare Române. Mollusca. Vol.III.fasc.1. Gastropoda.Prosobranchia si Opisthobranchia, Bucuresti. - Zilch, A. et Jaeckel,S.G.A. /1962/: Die Tierwelt Mitteleuropas II.1. Mollusken, Ergänzung,Leipzig. - Soó, R. /1964/: A magyar flóra és vegetáció rendszertani-növényföldrajzi kézikönyve I. Synopsis systematico- Geobotanica Florae Vegetationsque Hungariae I.Budapest. - Beldie, Al. Dihoru, /1968/: Conspectul asociatelor vegetale din Carpatu - Romaniai Societata de Stiinte Biologice Comunicari de Botanica VI, Bucuresti, p.:133-237. - Sajó, I. /1968/: Clausilia dubia graticosa n.subsp.Arch;Moll. 98, 1-2. Frankfurt a. Main 55-56. - Pintér, L./1974/: Faunistische,nomenklatrische und systematische Bemerkungen, Soosiana.2:17-18.